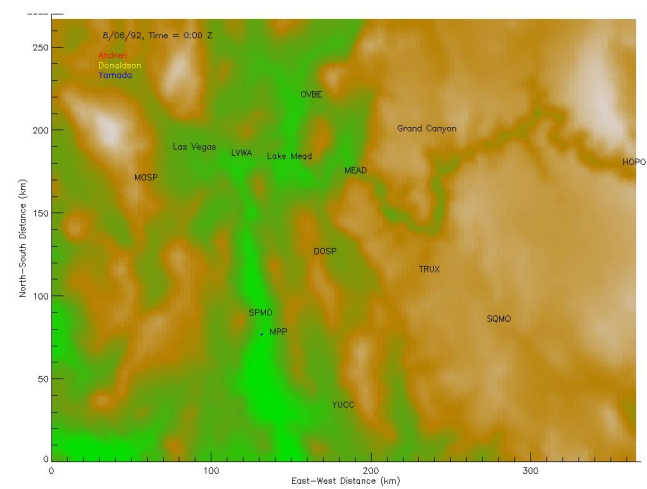
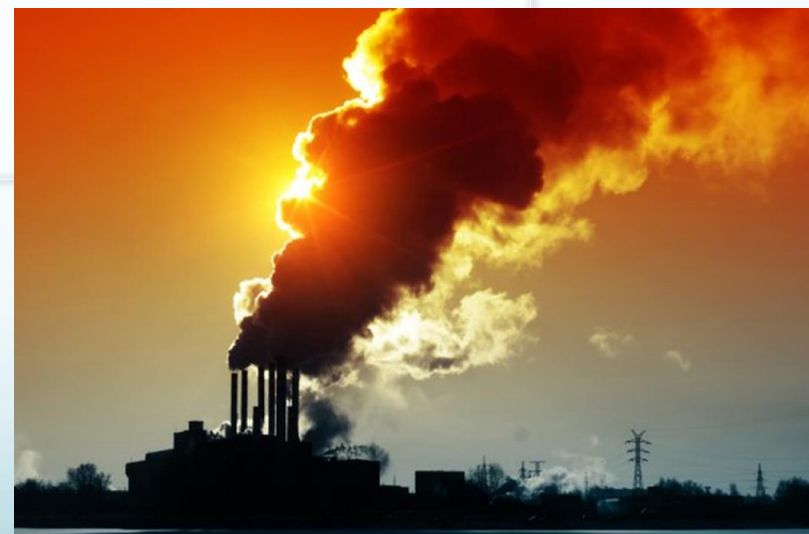
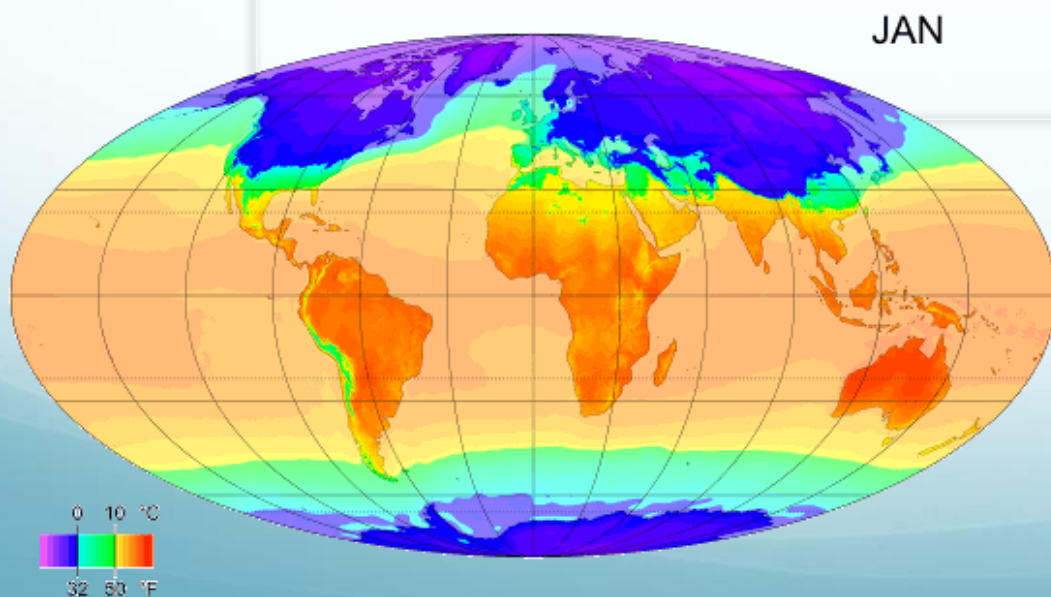

FIZIKA OKOLIŠA

Darko Koračin

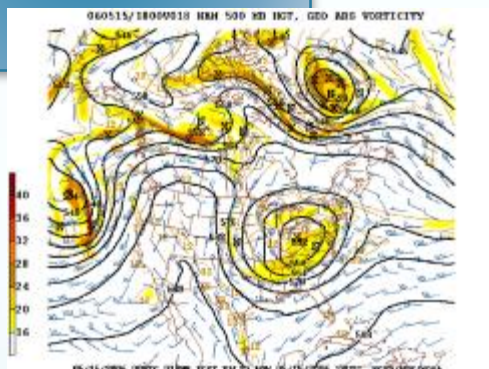
Opažanja, mjerenja

Vrijeme

Numeričke
prognoze

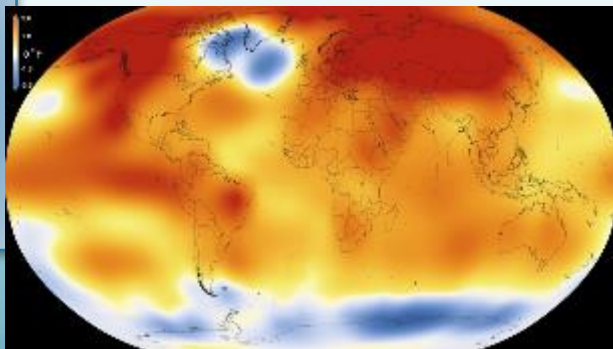

Fizika
okoliša

Onečišćenje zraka,
rijeka, mora

Klima
Klimatske promjene

Obnovljive energije

što se može očekivati od studija Fizike okoliša?

- Pored osnovnih znanja iz multidisciplinarnih kolegija meteorologije, oceanografije i znanosti okoliša, studenti će se pripremiti za mnoge karijere u znanosti uključujući usavršavanja u zemlji i inozemstvu, nastavi, državnim institucijama, privatnom sektoru.
- Teorijski dio znanja se nadopunjava naglaskom na samostalno analiziranje te numeričke i grafičke prikaze podataka mjerenja i rezultata vremenskih i klimatskih modela.

Meteorologija

Tehnike mjerenja

Numeričko
modeliranje

Geofizika

Dinamika i
modeliranje
geofizičkih fluida

Oceanografija

Fizika
okoliša

Obnovljive energije

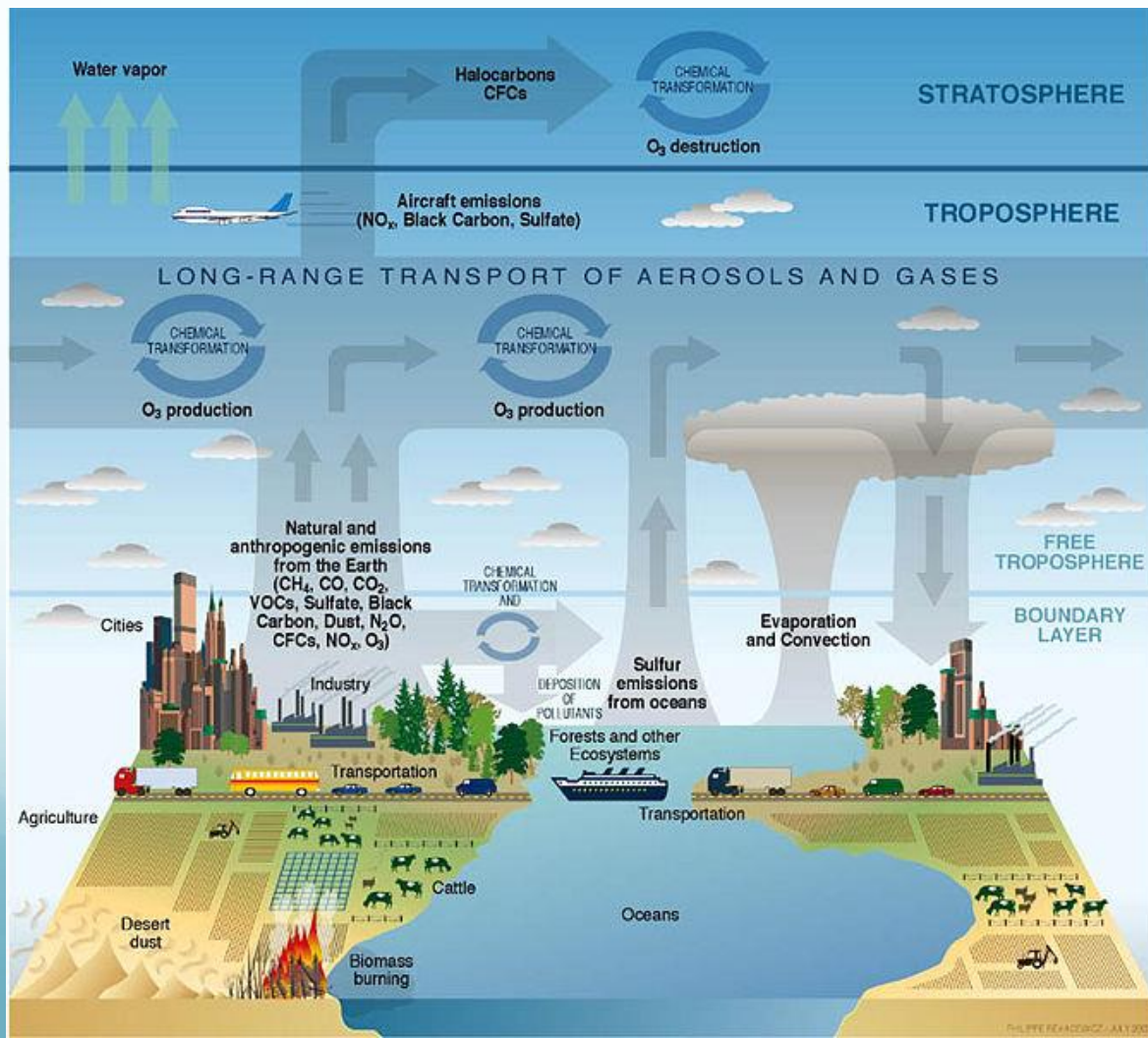
Seizmologija

Globalne klimatske
promjene

Promjene u okolišu i
rizici

Atmosfersko
onečišćenje

Važnost Fizike okoliša

- Društvo konačno (?) počinje shvaćati važnost poznavanja i zaštite okoliša te neizbježive potrebe da se napravi sve što se može da se umanje ili zaustave uzroci uništavanja našeg planeta.

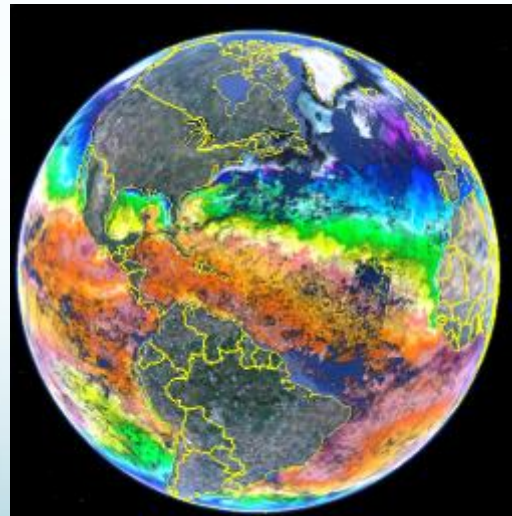
Neke od glavnih točaka saznanja – *Tehnike mjerenja*

- *Standardna i nova daljinska mjerenja*

SODAR

Automatska
Meteorološka
postaja

Sateliti

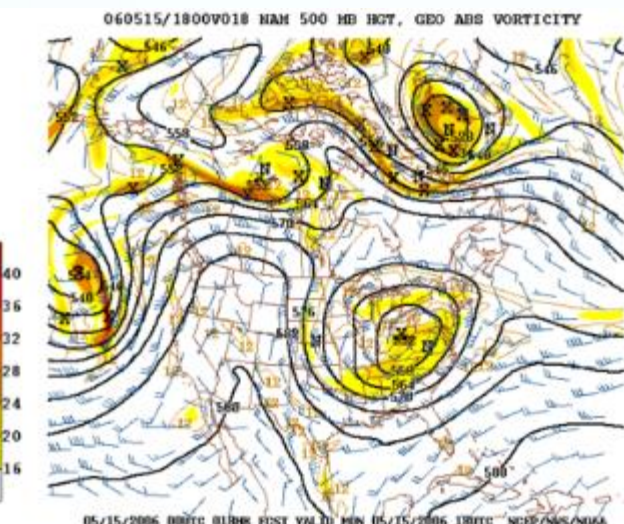

LIDAR

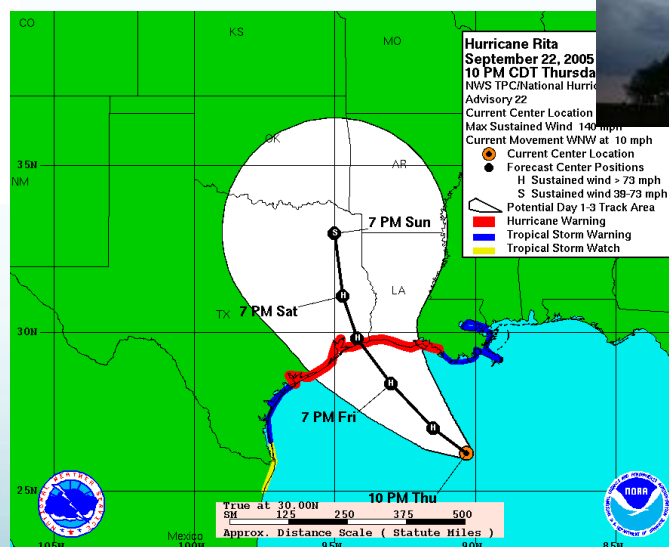
Neke od glavnih točaka saznanja –

Modeliranje i prognoze

- *Vremenske i klimatske prognoze*

Prognoza – sinoptičke mape

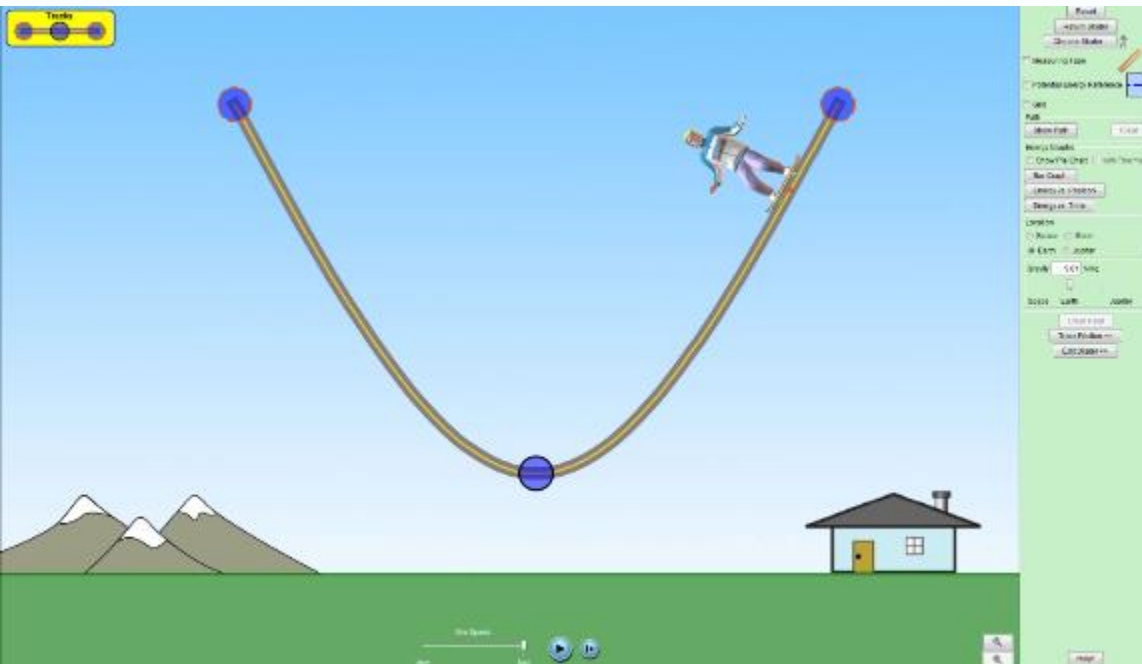

Putanje uragana

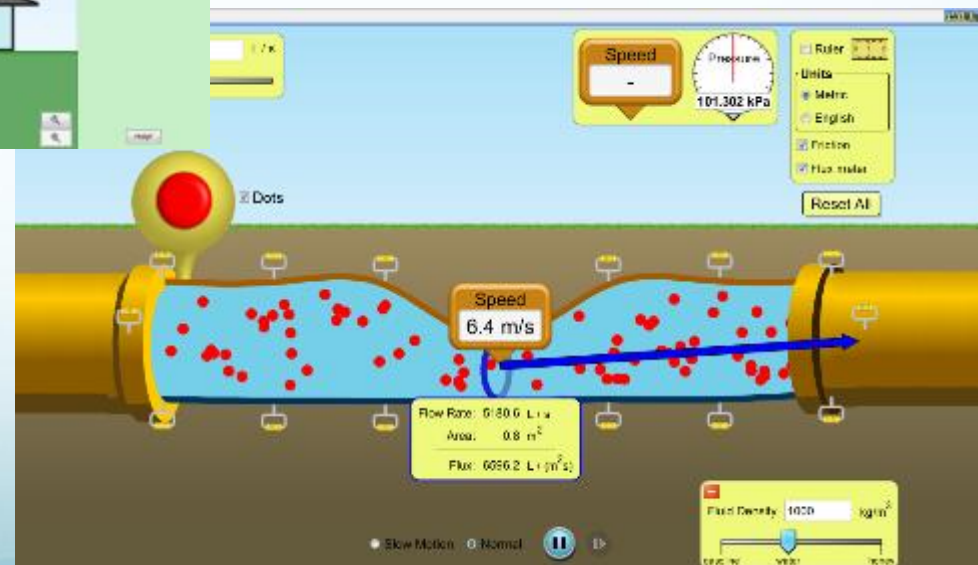

Nastanak tornada

Neke od glavnih točaka saznanja – *Dinamika i modeliranje geofizičkih fluida*

Skejter simulator

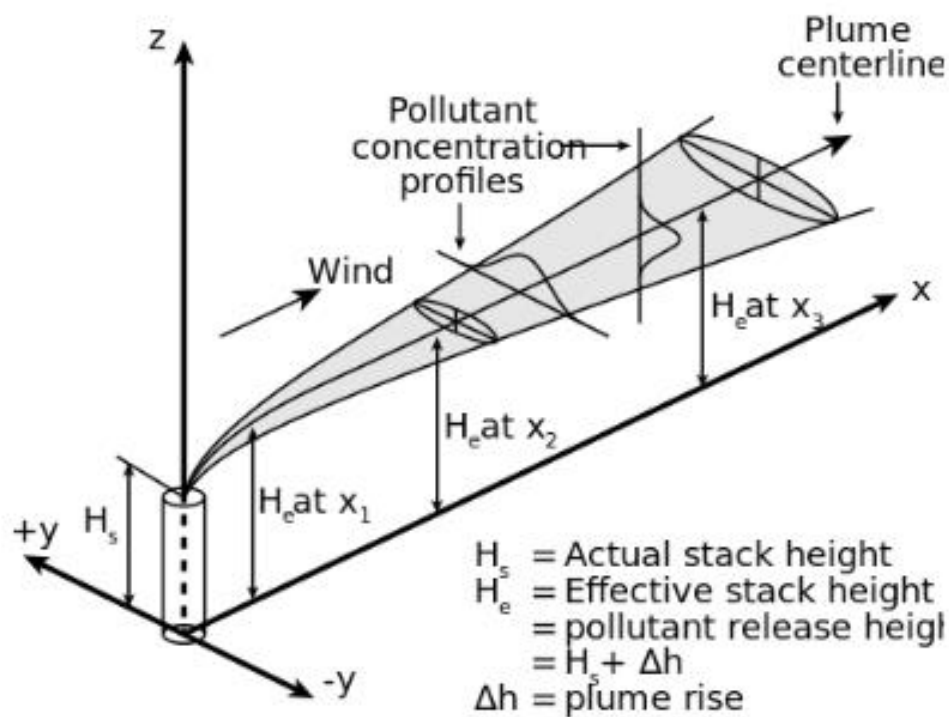
Tlak i strujanje fluida

Neke od glavnih točaka saznanja – *Atmosfersko onečišćenje*

Transport and disperzija polutanata

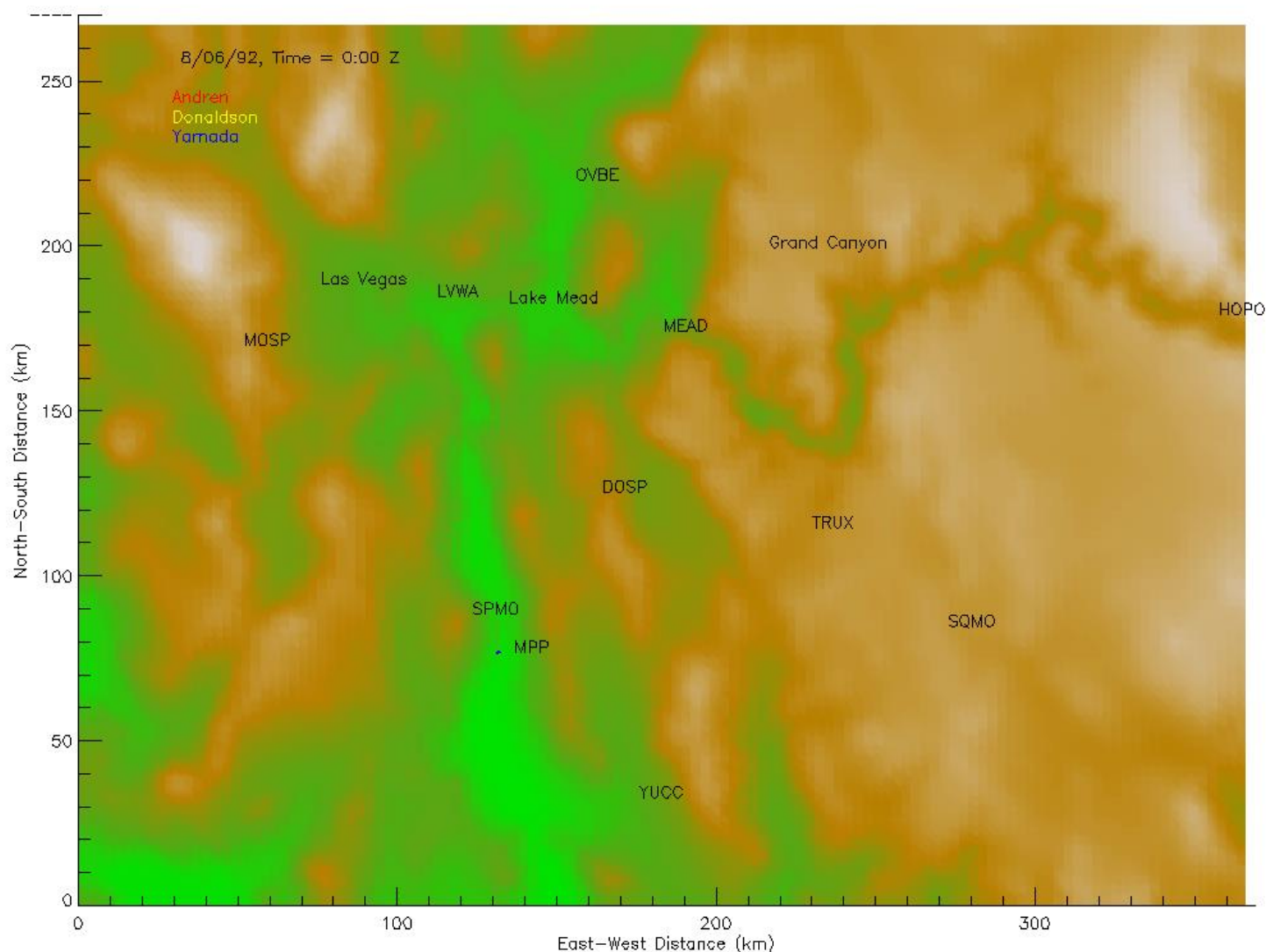
Jednostavni modeli

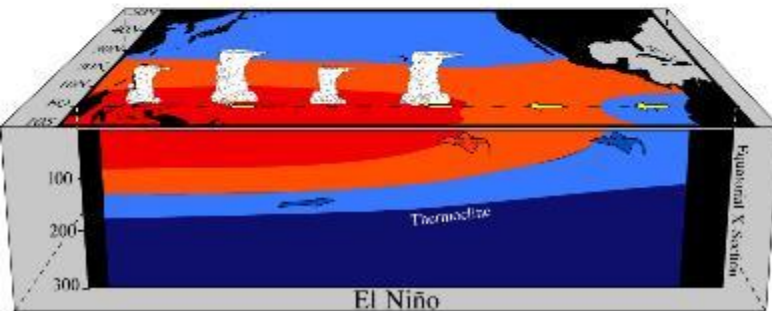
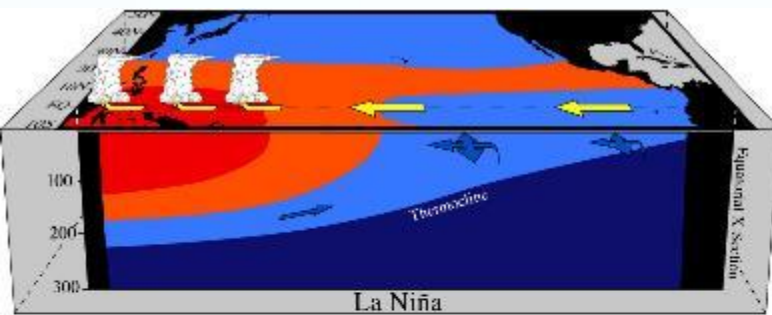
Neke od glavnih točaka saznanja – *Atmosfersko onečišćenje*

Složeni numerički modeli

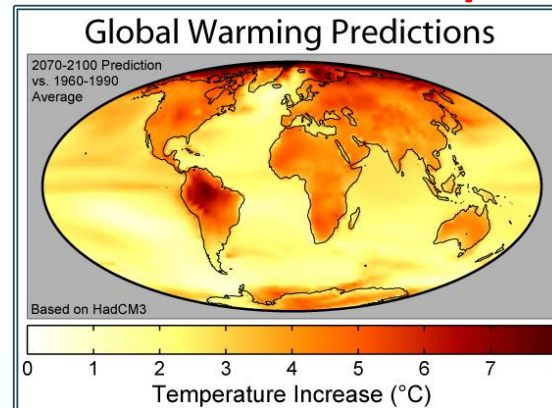
Transport and disperzija polutanata

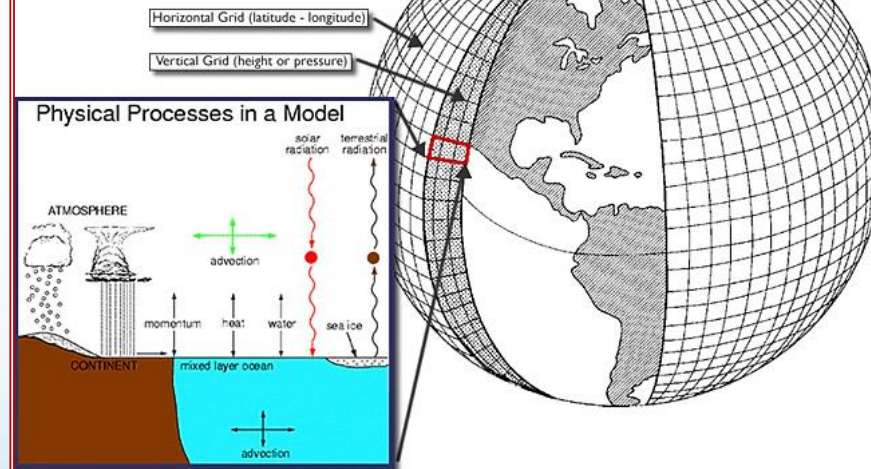
Neke od glavnih točaka saznanja – *Klimatske promjene i klimatske prognoze*

El Nino, La Nina

Schematic for Global Atmospheric Model

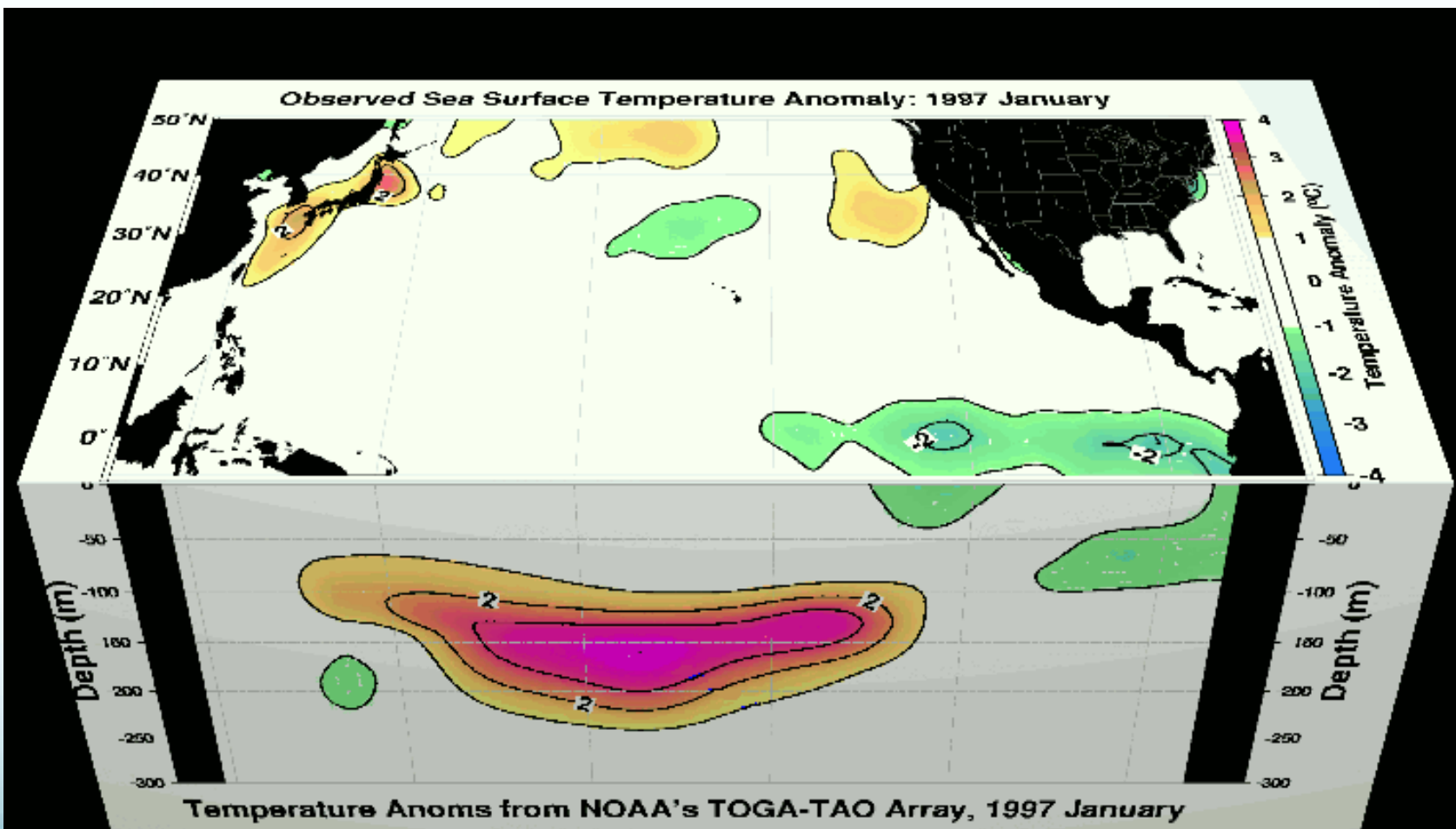

Za primjenu klimatskih modela, zemlja i atmosfera se podijele na 3D mrežu na kojoj se primjene osnovne jednačbe modela. Atmosferski modeli prognoziraju vjetar, temperaturu, termičke flukseve, radijaciju, relativnu vlagu i hidrološke procese unutar točaka mreže i uz interakciju sa susjednim točkama.

Neke od glavnih točaka saznanja –

Klimatske promjene i klimatske prognoze

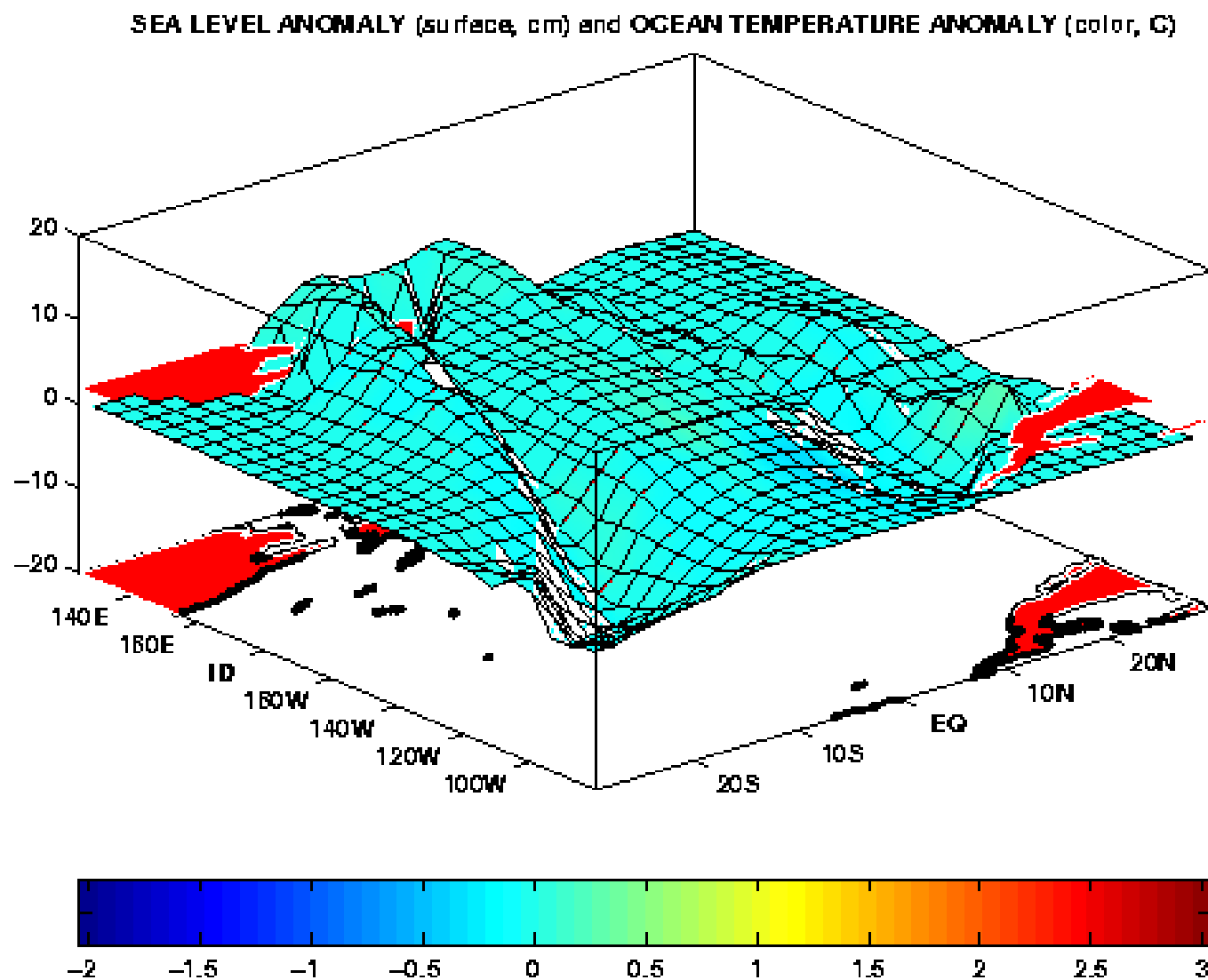
El Nino, La Nina - mjerenja

Neke od glavnih točaka saznanja –

Klimatske promjene i klimatske prognoze

El Nino, La Nina – prognoze razine mora

Meteorologija

Uža fizika

Oceanografija

Fizika
okoliša –
karijere,
zaposlenja

Zaštita okoliša
Zdravstvo

Klima
Klimatske promjene

Centar Izvrsnosti
STIM: Center for Excellence
for Science and Technology
– Integration of
Mediterranean Region

Obnovljive energije

Združeni diplomski
studij – Sveučilište
Bremen, Njemačka

Aegean sveučilište,
Grčka

Italija, Njemačka,
Francuska, Irska

New Mexico, Tech,
SAD

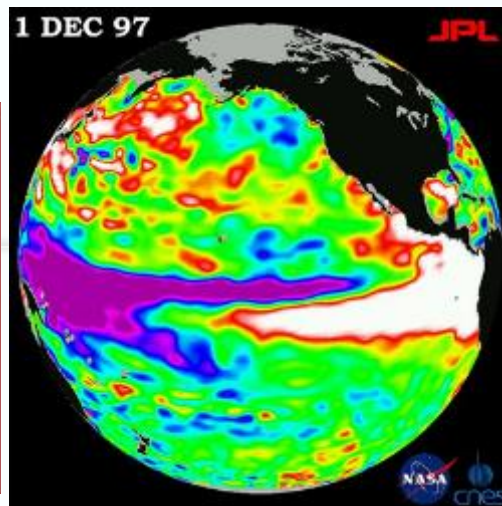
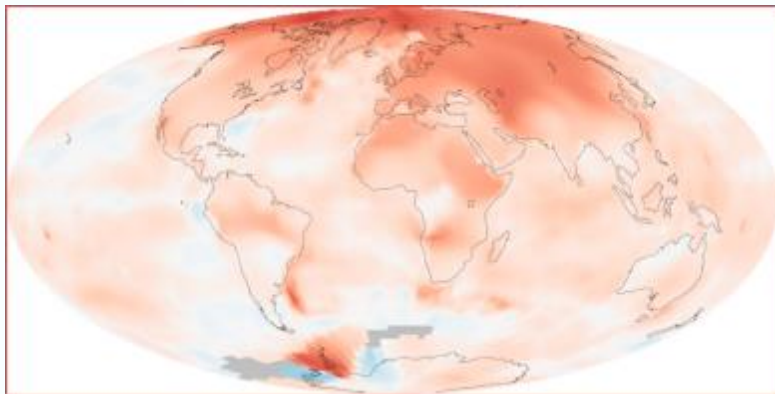
Fizika okoliša – suradnja, usavršavanje

IZOR, Split;
Sveučilište u
Zagrebu

University of
Nevada, Reno, SAD

Centar Izvrsnosti - Split
STIM: Center for Excellence
for Science and Technology
– Integration of
Mediterranean Region

Državni
hidrometeorološki
zavod

Vrijeme i klima

Trenutno stanje atmosferskih parametara

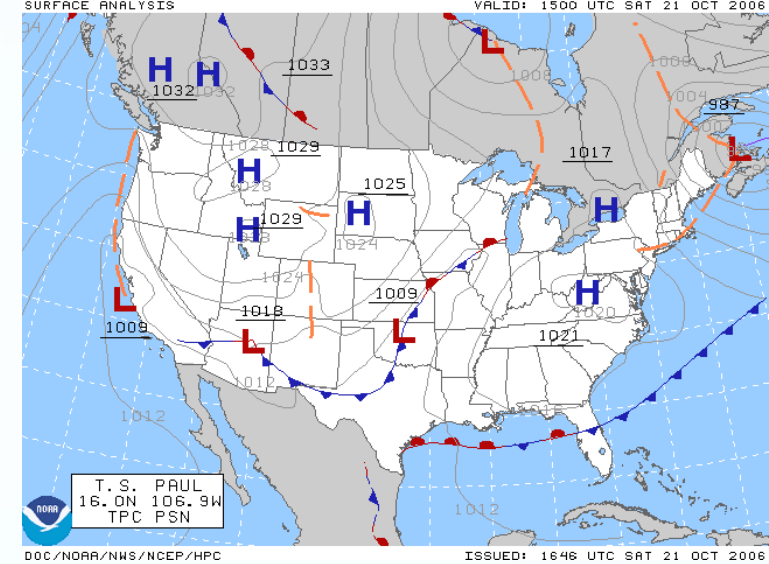
Dugogodišnji srednjak atmosferskih parametara

*Klima je ono što očekuješ,
a vrijeme je ono što se stvarno dogodi u atmosferi !*

Vrijeme

Dolazak frontalnog sistema

Vremenska karta - analiza

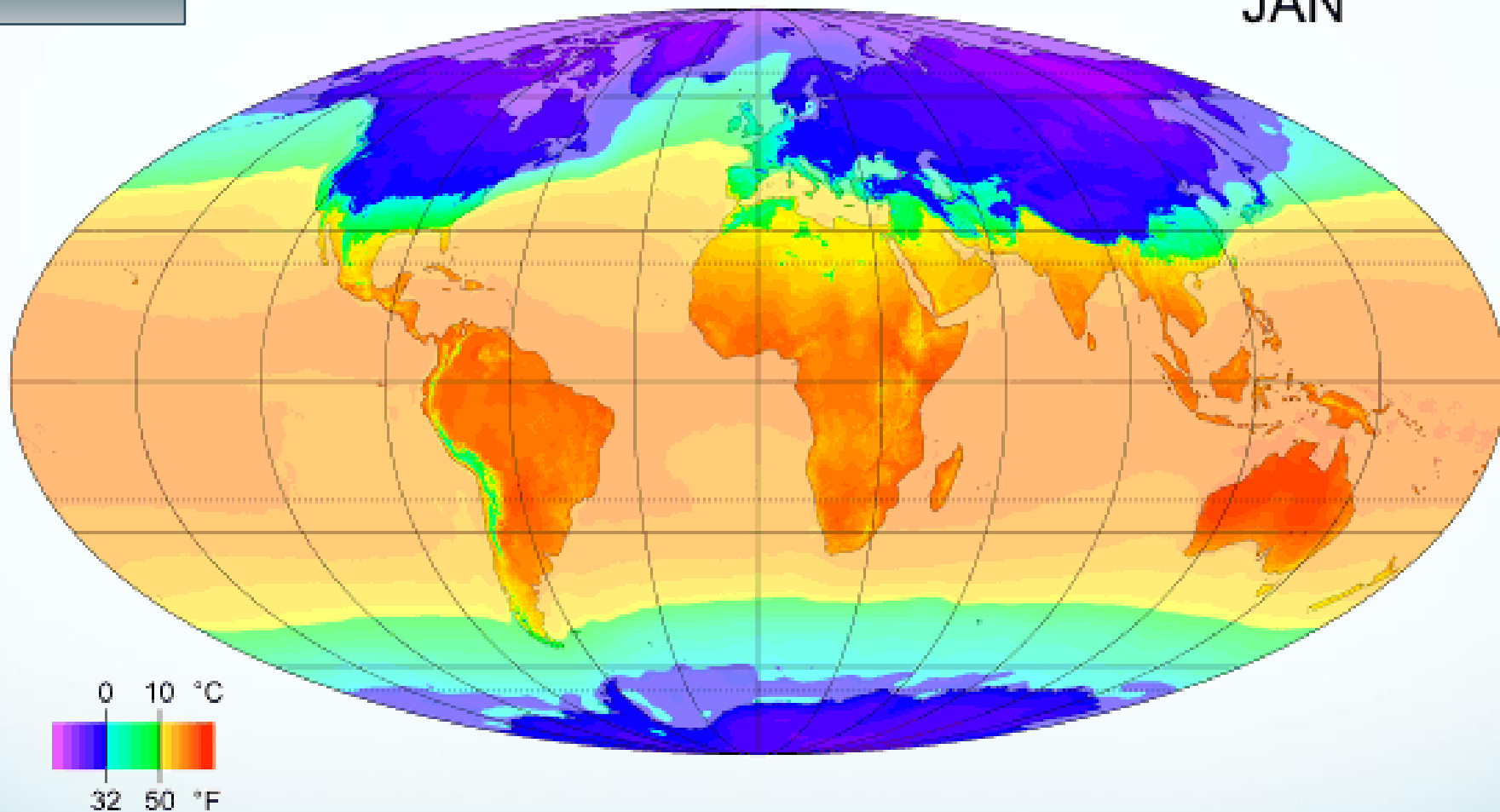
Numerička prognoza –
putanja uragana za 3 dana

Uragan snimljen iz svemira

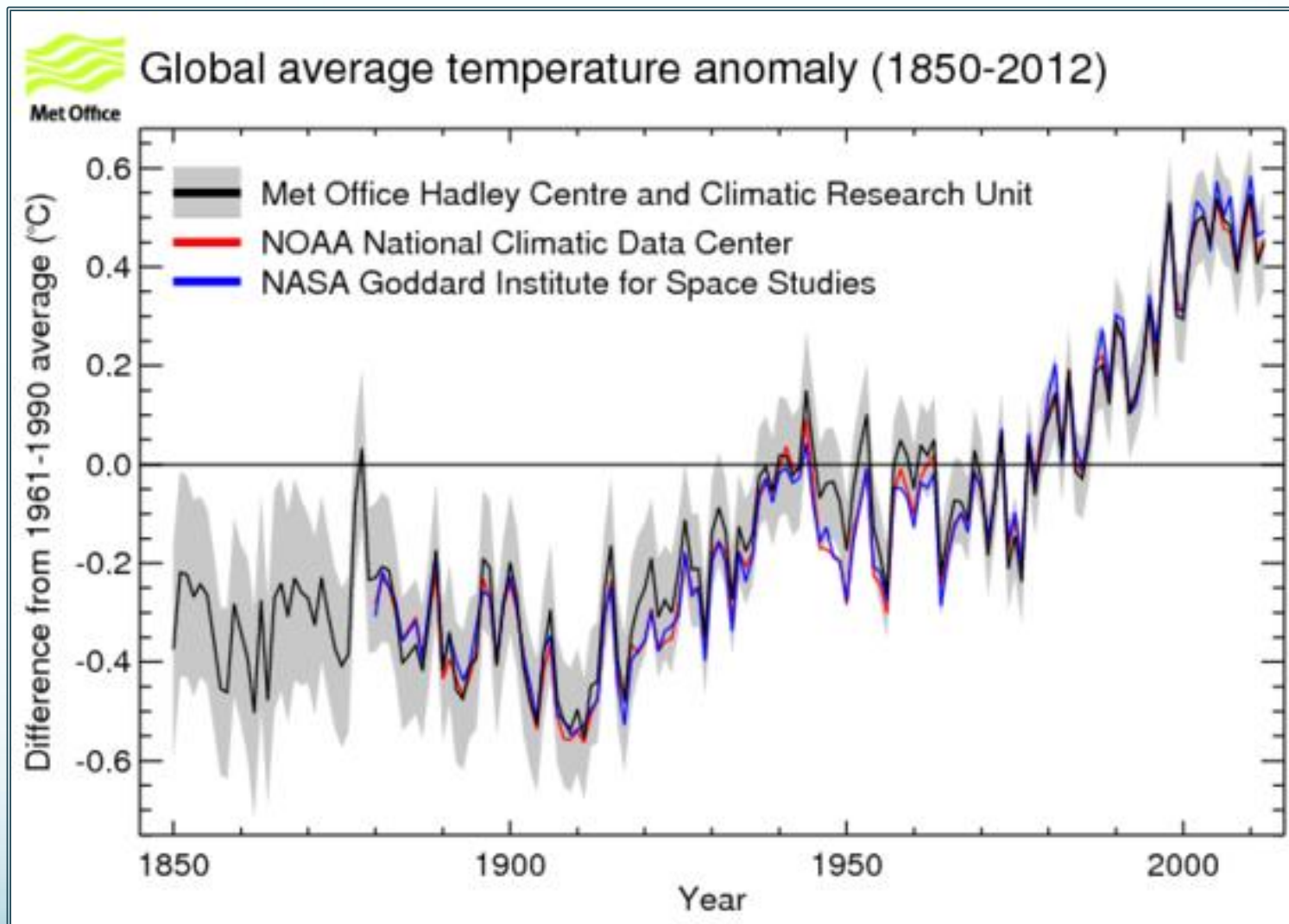
Klima

JAN

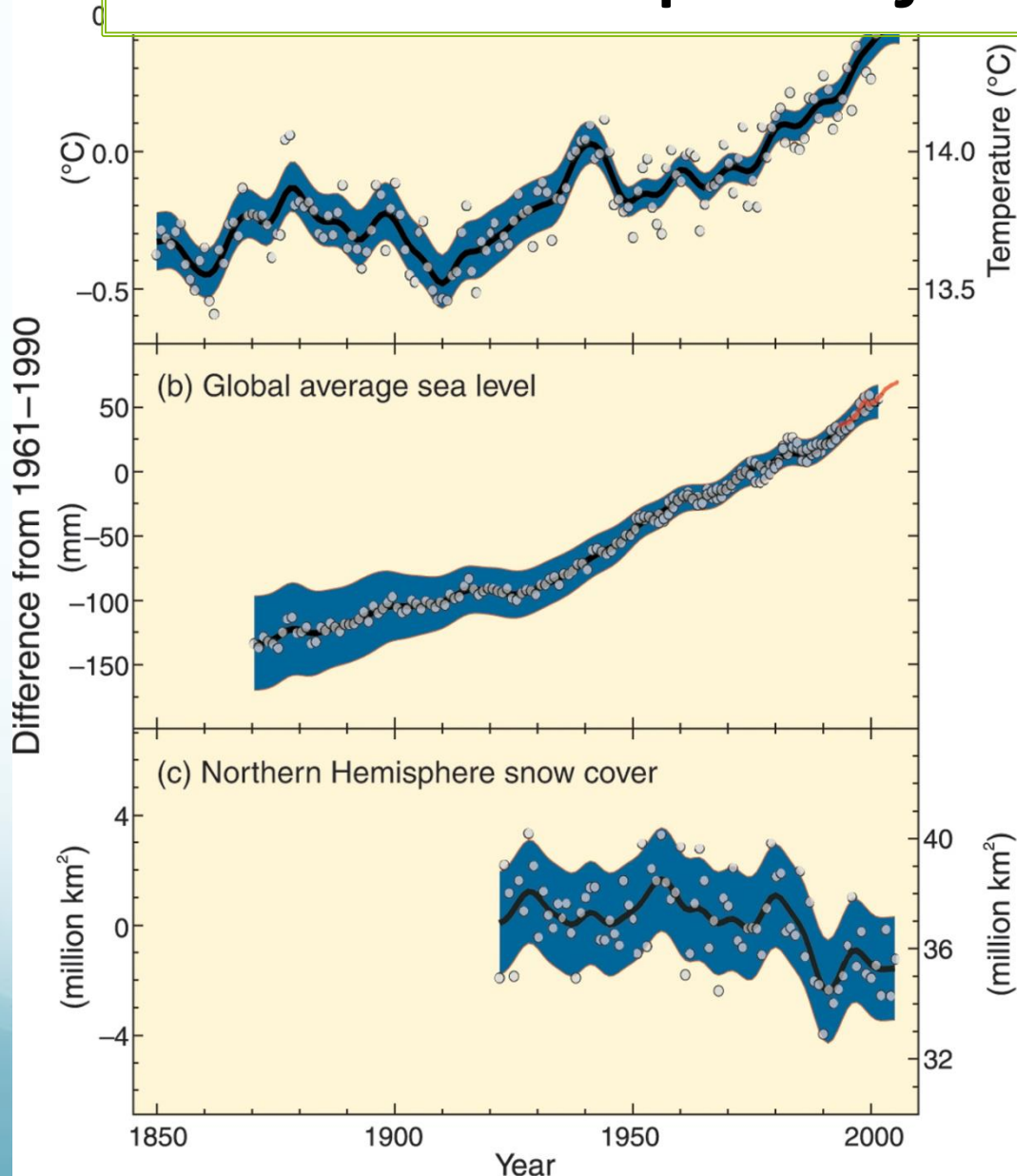
Srednje mjesečne temperature 1961–1990. Ovo pokazuje kako klima ovisi o lokaciji i sezoni

**Kako se dobiva globalna temperatura (obično mjesečna)?
3 centra računaju: GB-MetOffice; NOAA NCDC; NASA GISS**

**Obično 2000 kopnenih stanica, oko 1200 plutača i 4000 brodova (dobrovoljno)
Računa se anomalija od srednjaka 1961-1990**

Klimatske promjene - mjerenja

Globalne srednje
površinske temperature

Globalna srednja razina
mora

Snježni pokrivač na
sjevernoj hemisferi

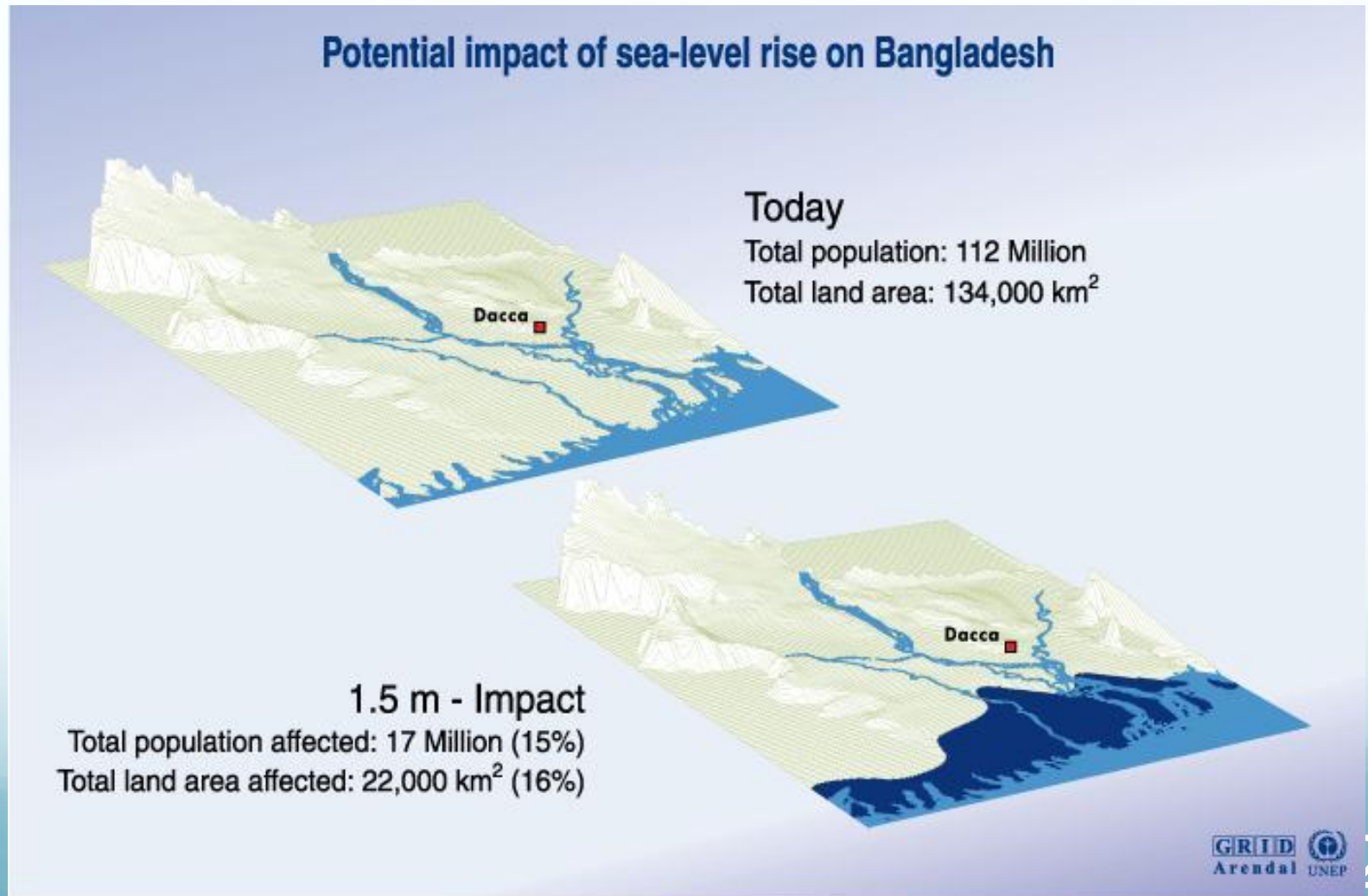
Klimatske promjene – opaženi trendovi

- Povećanje intenzivnih oborina - poplave

Klimatske promjene – opaženi trendovi

- Povećanje razine mora – napr.: 1,5 metara

Klimatske promjene – opaženi trendovi

- Produžena sezona vegetacijskog razvoja
- Promjene u biljnom i životinjskom svijetu
- Promjene u hidrološkom ciklusu.

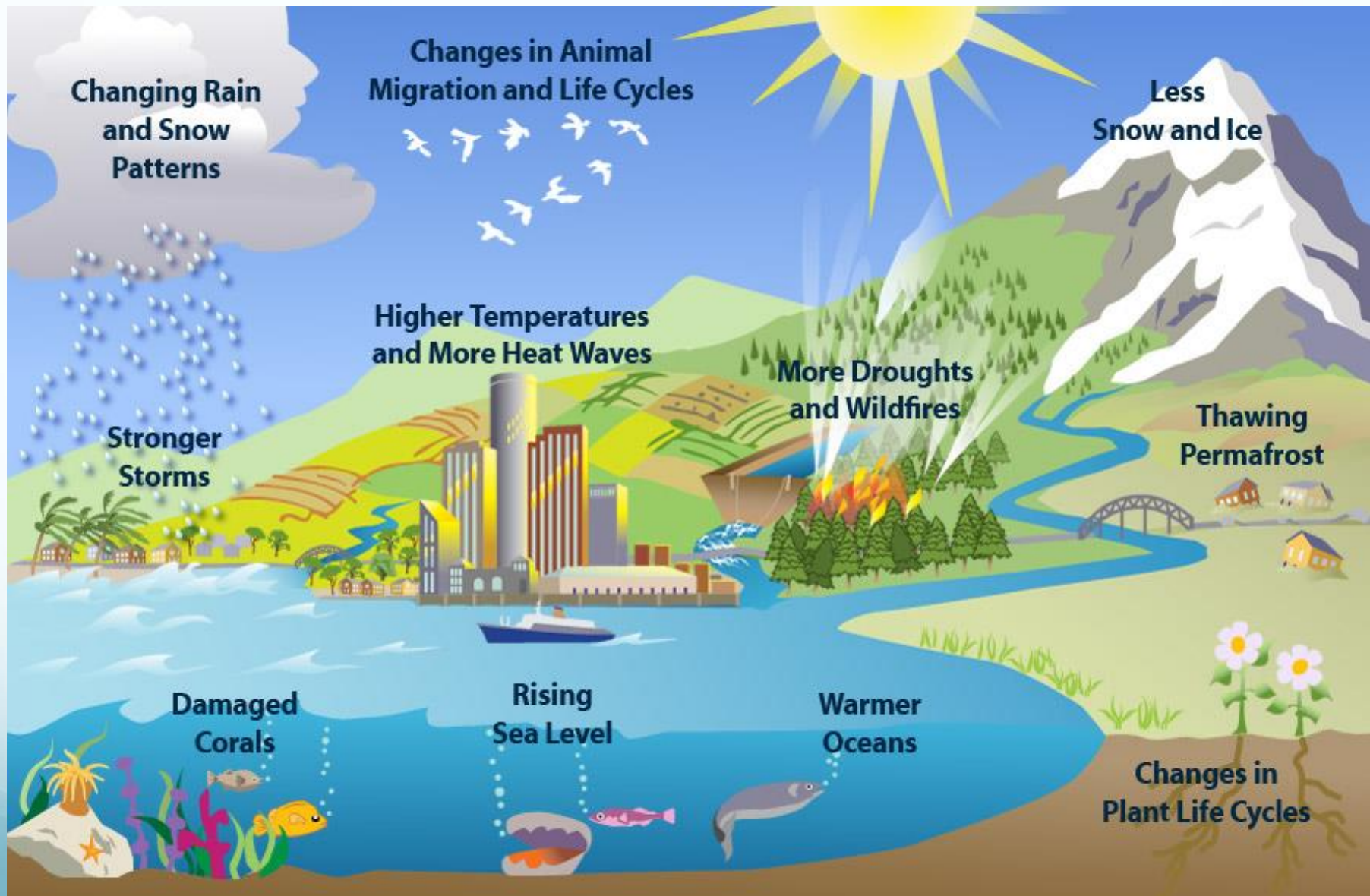

Klimatske promjene – opaženi trendovi

- Promjene smanjivanja snijega i leda

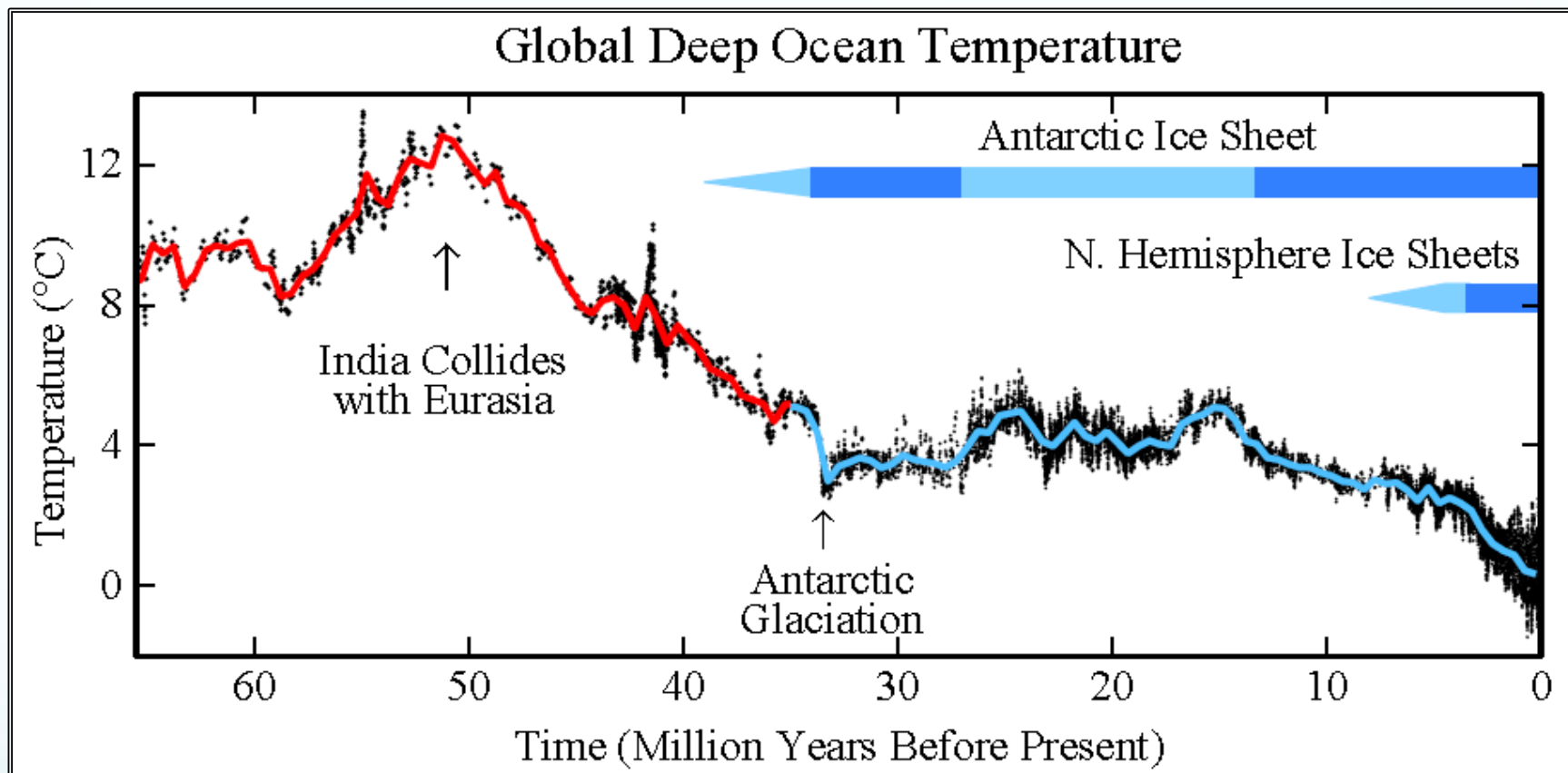
Klimatske promjene – sumarno

Osnove shvaćanja

1. Zemljina paleoklimatska povijest
2. Postojeće globalne promjene klime
3. Klimatski modeli

Počnimo od najdalje dostupne povijesti klime-geološke i maritimne paleo-studije

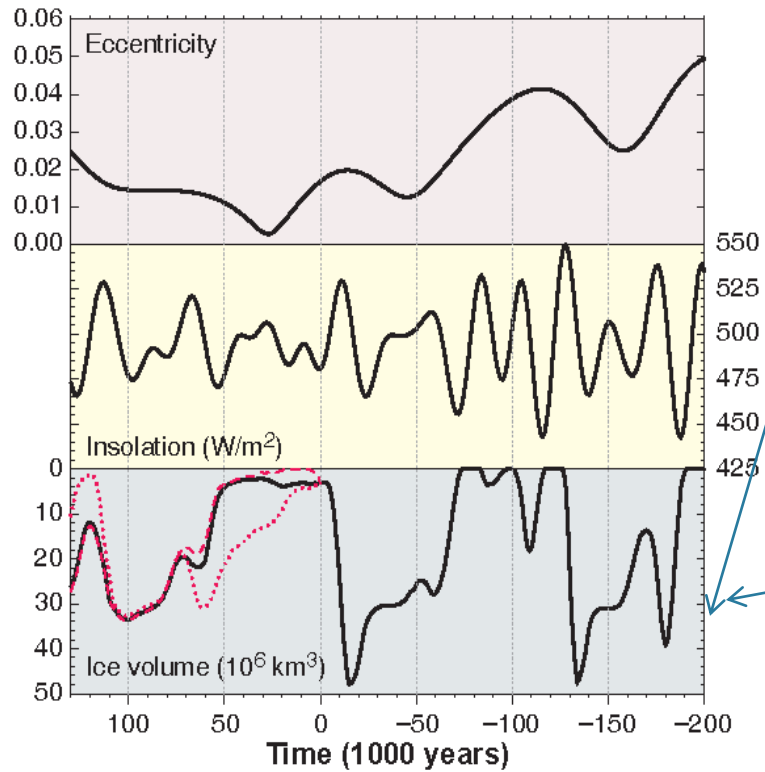
Maksimum globalnih temperatura je bio prije 50 miliona godina; planet je bio potpuno bez leda.

Atmosferski CO₂ je bio ~ 1000 ppm prije 50 miliona godina.

Antartik je postao pokriven ledom kad se CO₂ spustio na 450 ± 100 ppm.

Polemika – dugogodišnja perspektiva klime

200,000 godina prije danas pa sve do 130,000 u budućnosti

Orbiting the Sun. Long-term variations of eccentricity (**top**), June insolation at 65°N (**middle**), and simulated Northern Hemisphere ice volume (increasing downward) (**bottom**) for 200,000 years before the present to 130,000 from now. Time is negative in the past and positive in the future. For the future, three CO₂ scenarios were used: last glacial-interglacial values (solid line), a human-induced concentration of 750 ppmv (dashed line), and a constant concentration of 210 ppmv (dotted line). Simulation results from (13, 15); eccentricity and insolation from (19).

Volumen leda

* Volumen leda će imati minimum u sljedećih 50,000 godina (puna linija).

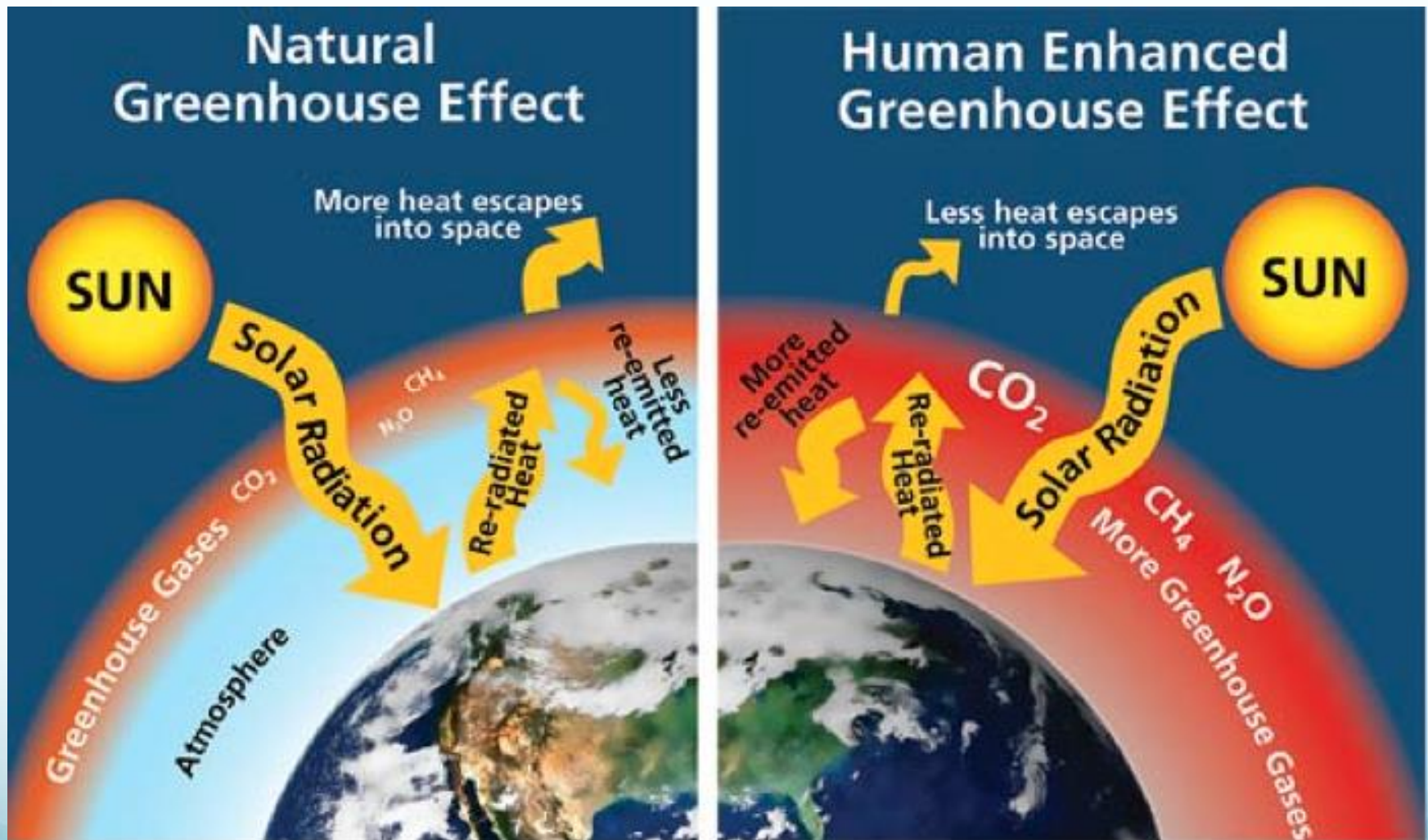
• Ljudski uvjetovan CO₂ uvjetuje (710 ppmv) daljnje smanjenje volumena leda u sljedećih 30,000-50,000 godina (isprekidana linija).

• Jedan od referentnih scenarija: Ako bi koncentracije CO₂ bile male i postojane (210 ppmv), one bi inicirale veliki porast volumena leda nakon 10,000-20,000 godina počevši od sada (dotted line).

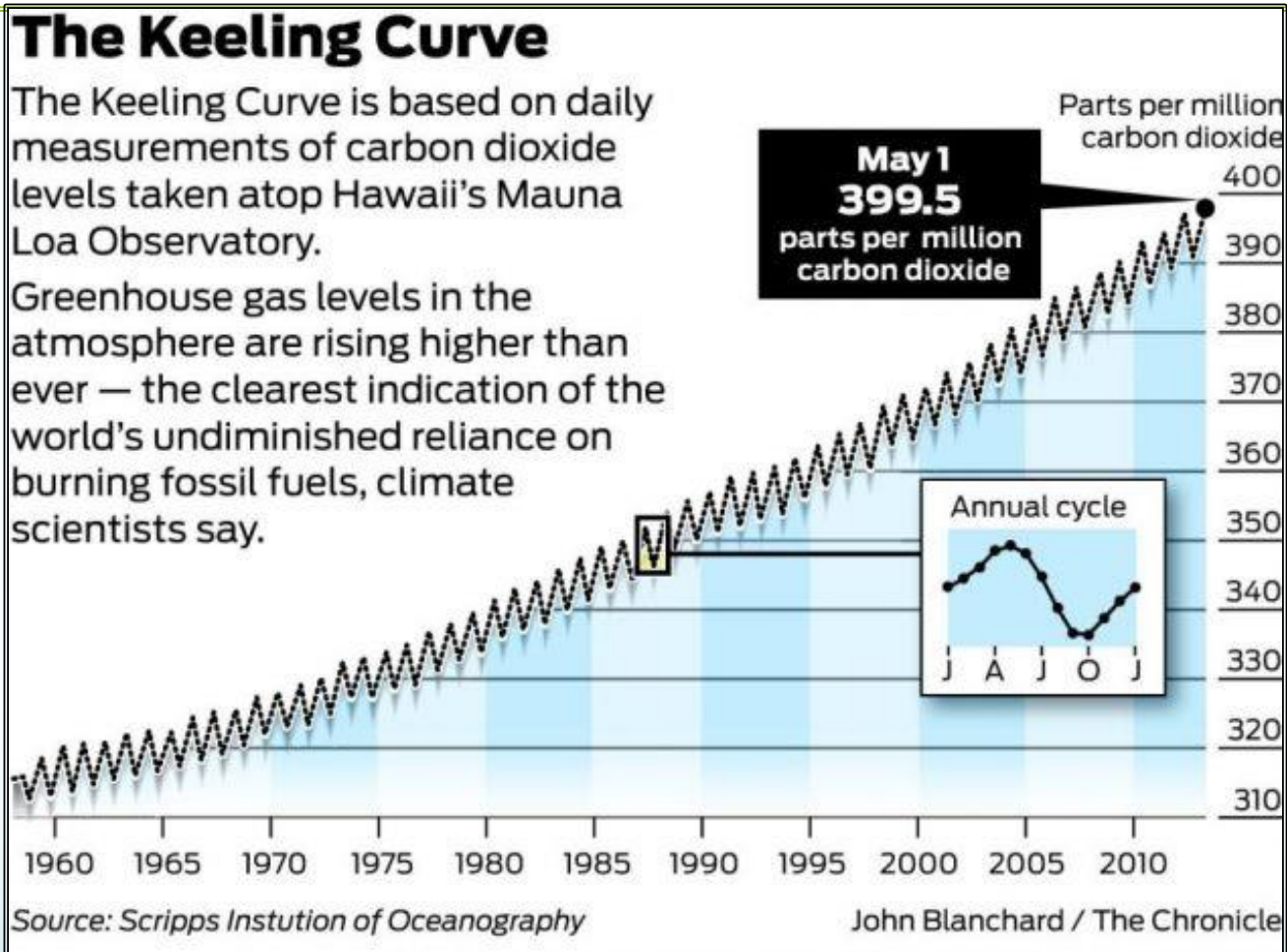
Utjecaj covjeka na klimu

Efekt staklenika

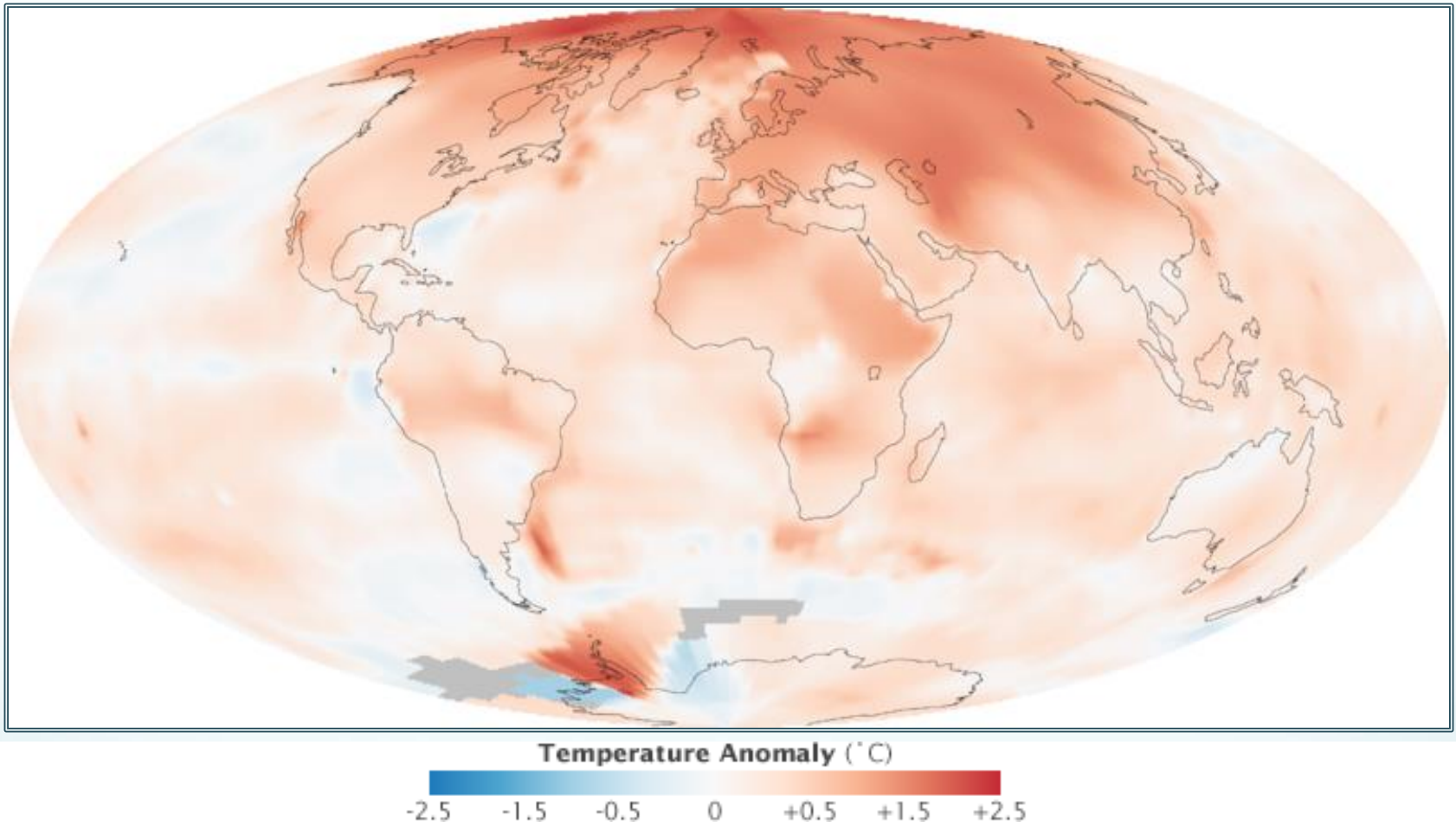

Početak spoznaje

Keeling krivulja: Atmosferske CO₂ koncentracije mjerene na [Mauna Loa Observatory](#), Hawai

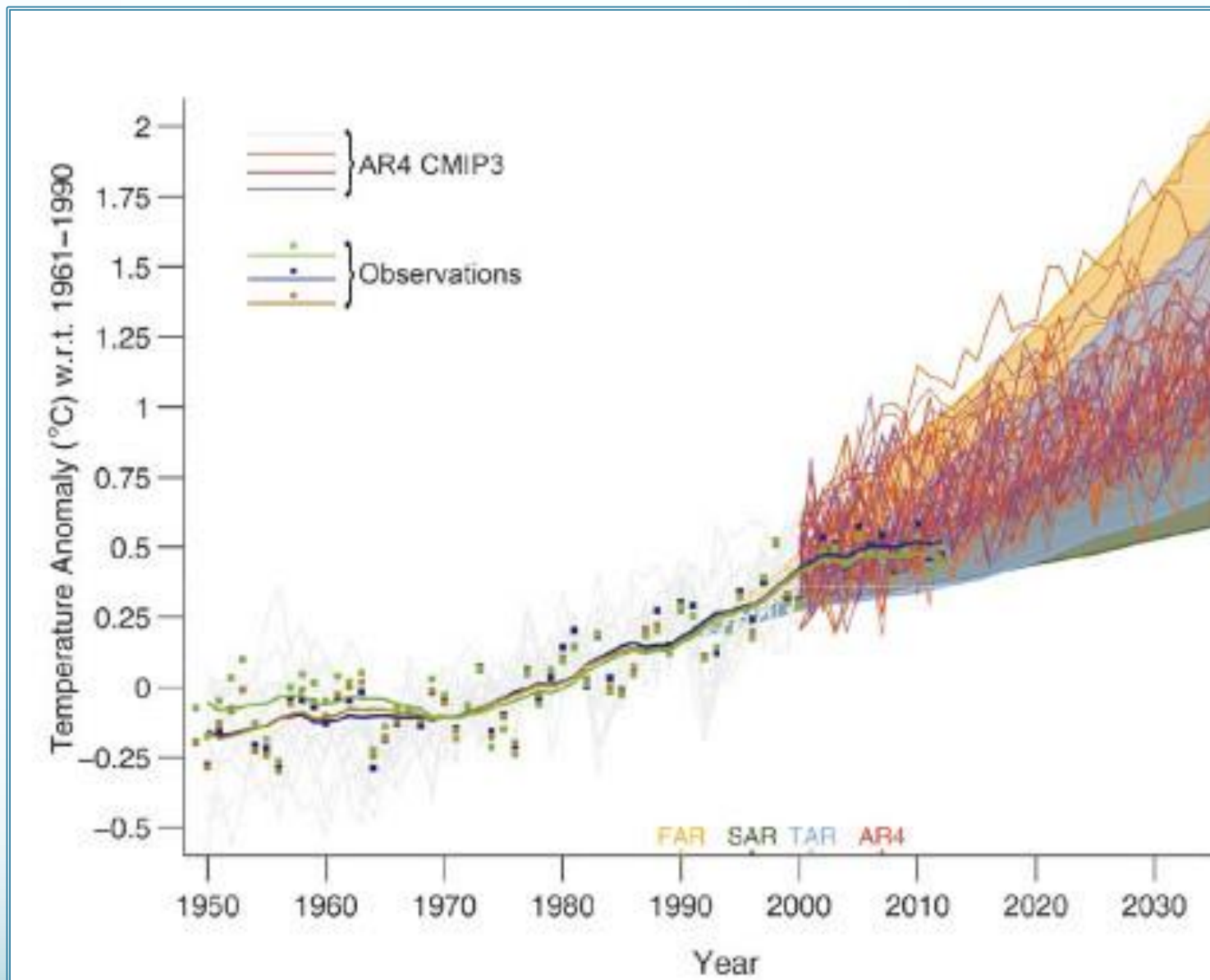
Globalno zatopljenje – prostorna opažanja

Prosječna promjena površinske temperature za razdoblje od 2000 do 2009 u odnosu na srednje temperature 1951-1980

Utjecaj klimatskih promjena

- Porastom razine mora (otapanje i termičko zagrijavanje) se povećava obalna erozija koja prijeti stanovništvu.
- Rizici i troškovi u visokim širinama i polarnim područjima se povećavaju. Uslijed otapanja permafrosta oštećuju se ceste, zgrade i šume
- Požari će se povećati kako zatopljenje napreduje. Očekuju se veliki pomaci u šumskim vrstama.
- Predviđa se razvoj insekata prenosnika zaraznih bolesti te migracije u veće geografske širine.

Porast temperature prema IPCC izvještaju – modeli – do 2035

Površinsko otopenje na Grenlandu

Otopljeni voda se
kanalizira i otiče na
ledenu koru

*Source: Roger Braithwaite,
University of Manchester (UK)*

Jakobshavn ledeni potoci na Grenlandu

Potoci otopljenog leda na Grenlandu se ubrzano povećavaju.

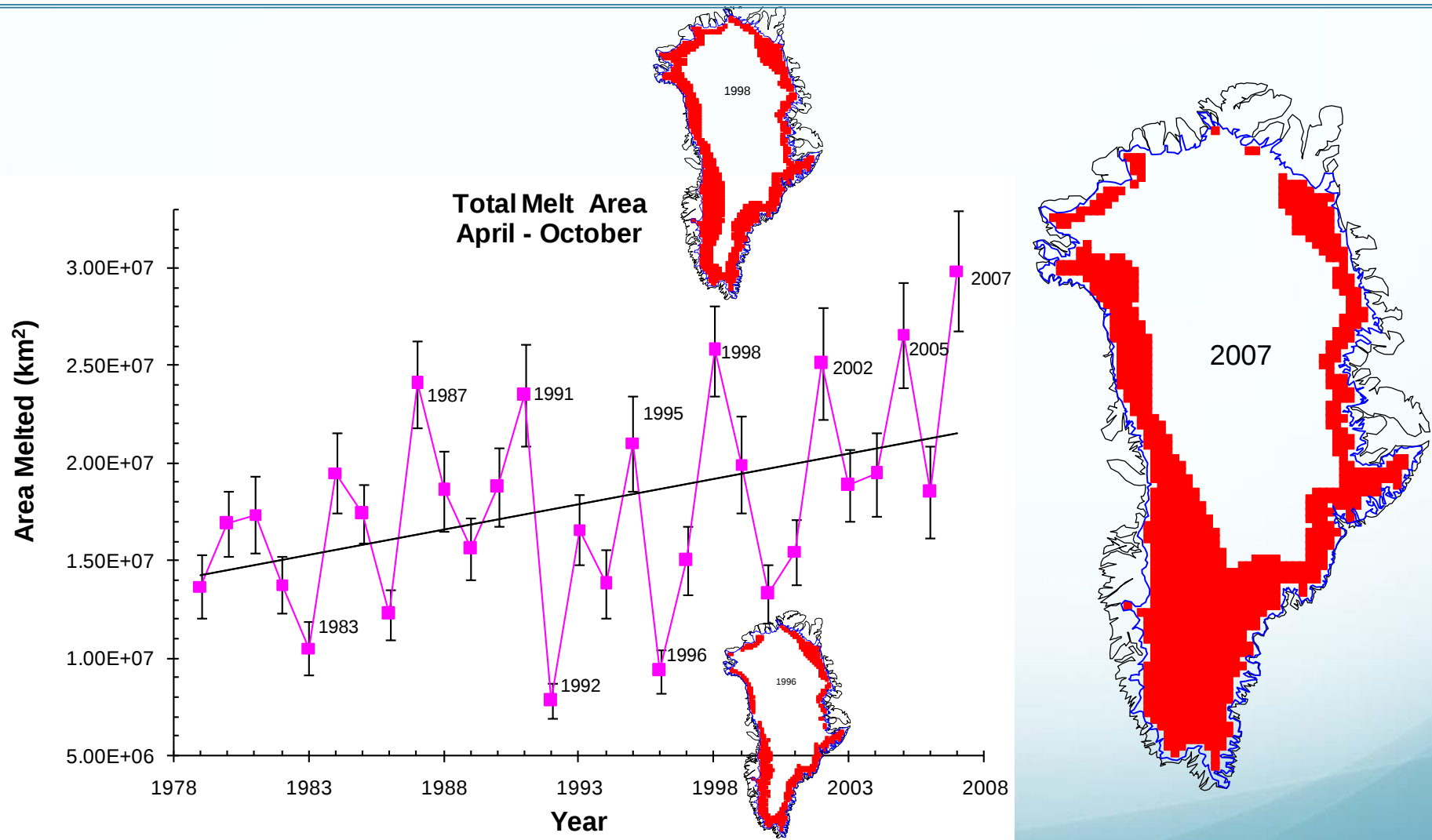
*Source: Prof. Konrad Steffen,
Univ. of Colorado*

Rongbuk glečer

Rongbuk glečer u 1968 (gornja slika) and 2007 (donja slika). Taj najveći glečer na sjevernoj padini Mount Everesta puni rijeku Rongbuk.

Grenland: Površina otopljenog leda

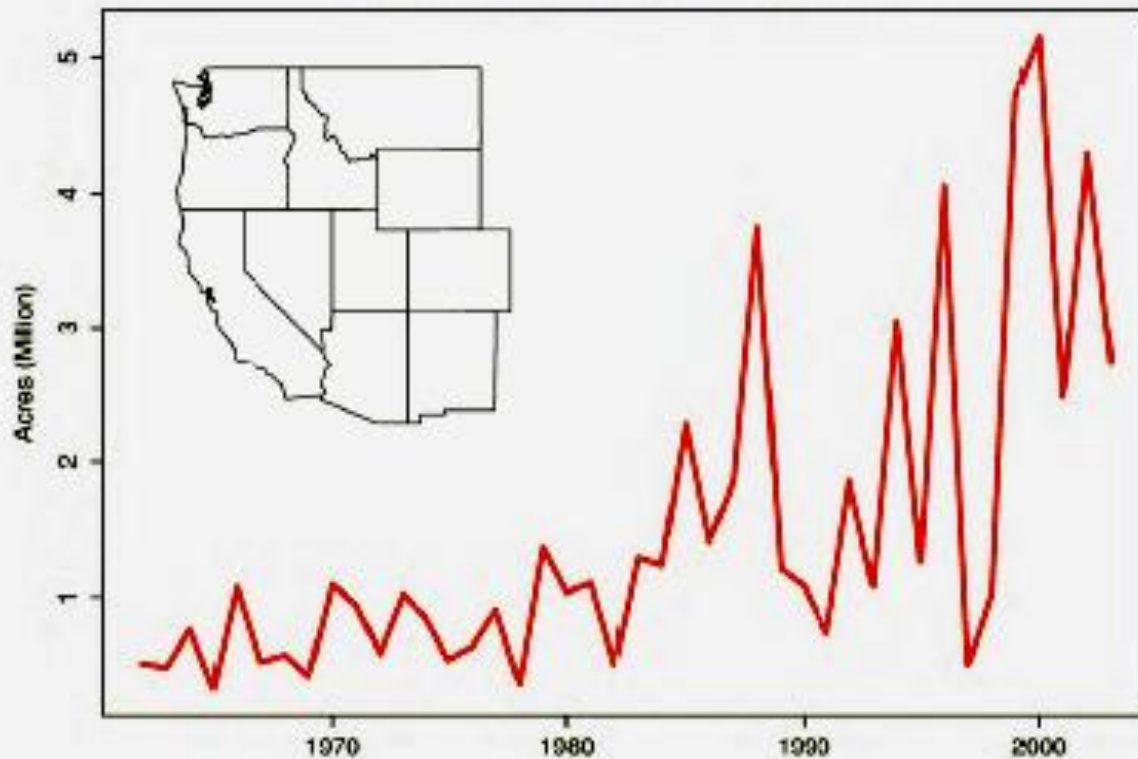

Gradovi u Latinskoj Americi koji su u opasnosti od porasta razine mora za 1-meter.

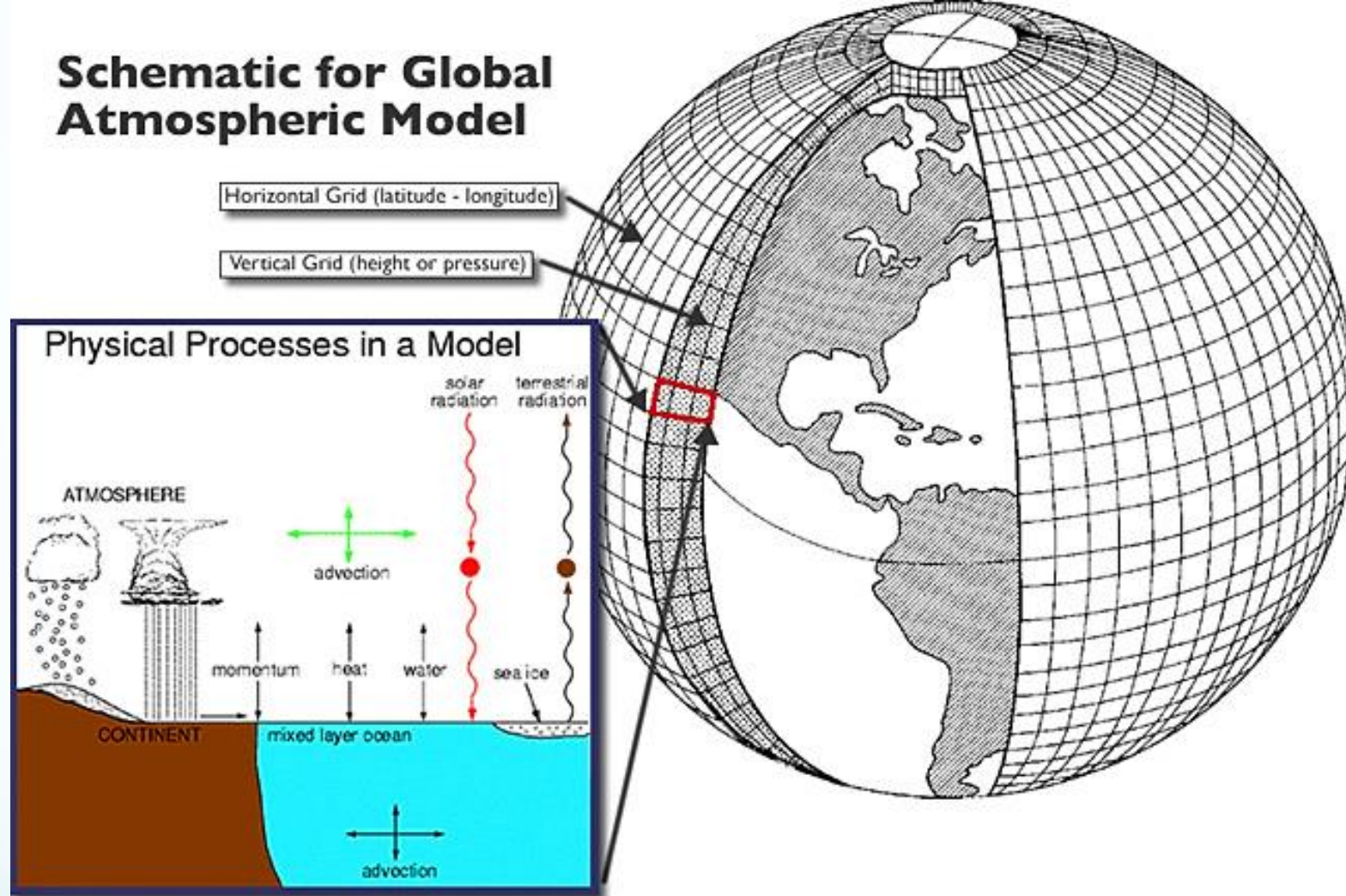
Šumski požari su 4 puta u porastu u posljednjih 30 godina

Western US area burned

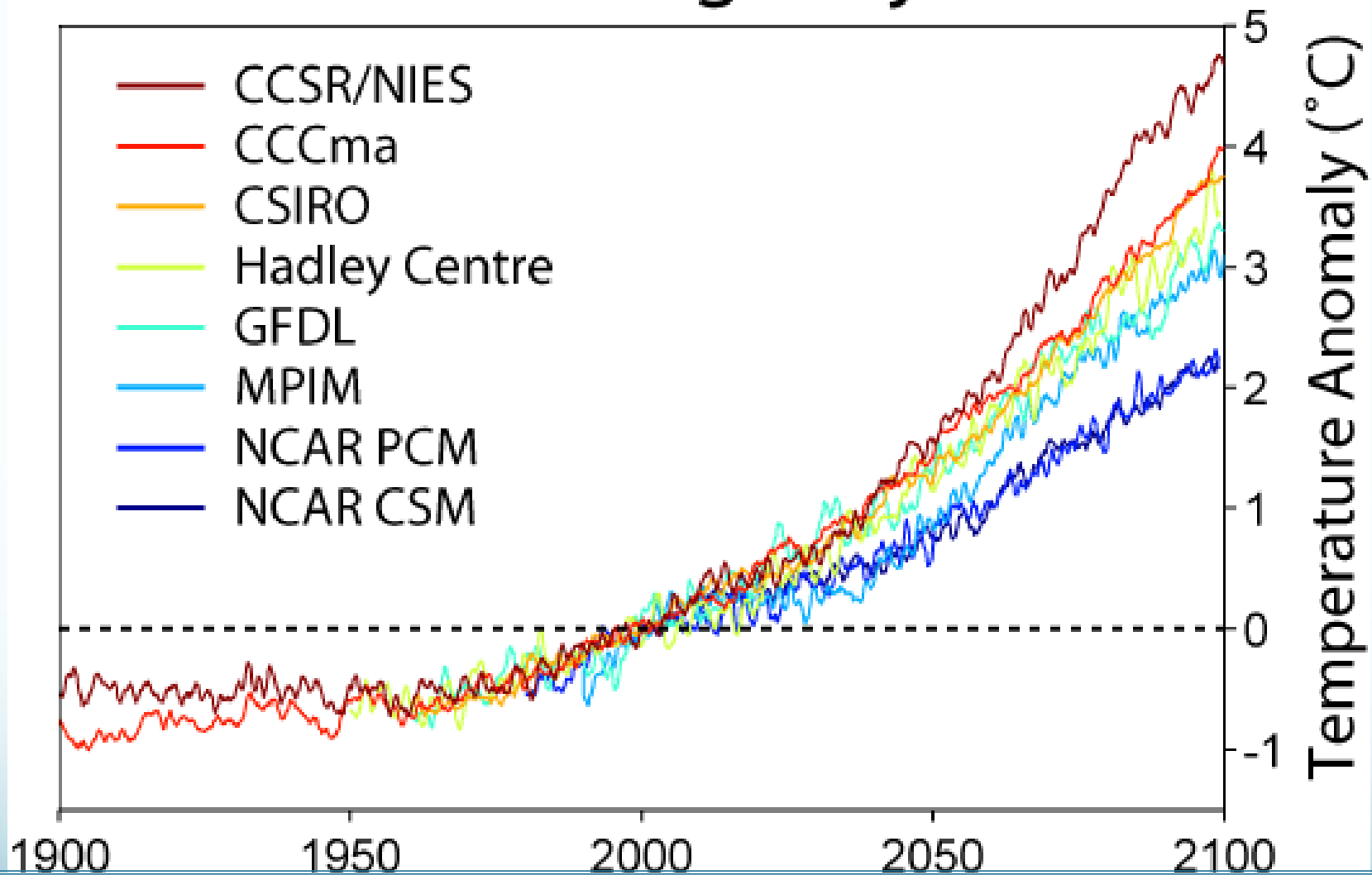
Source: Westerling et al. 2006

Schematic for Global Atmospheric Model

Za primjenu klimatskih modela, zemlja i atmosfera se podijele na 3D mrežu na kojoj se primjene osnovne jednačbe modela. Atmosferski modeli prognoziraju vjetar, temperaturu, termičke flukseve, radijaciju, relativnu vlagu i hidrološke procese unutar točaka mreže i uz interakciju sa susjednim točkama.

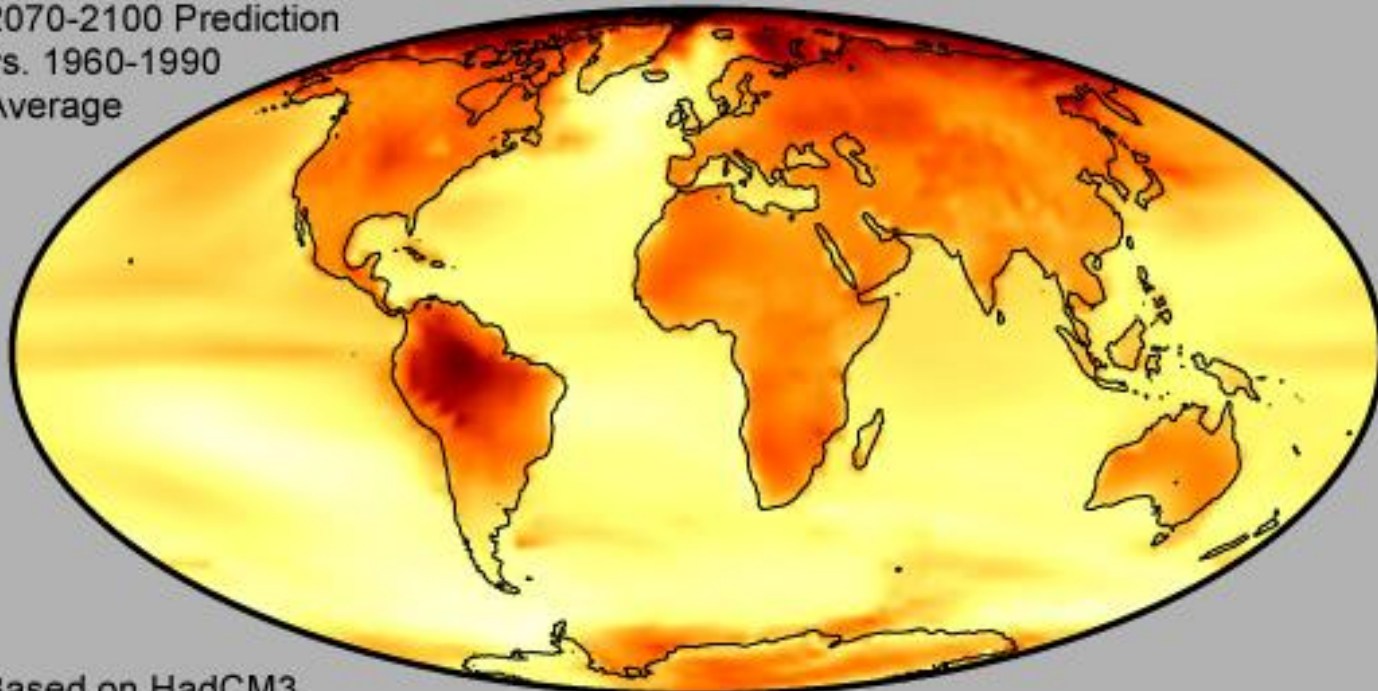
Global Warming Projections

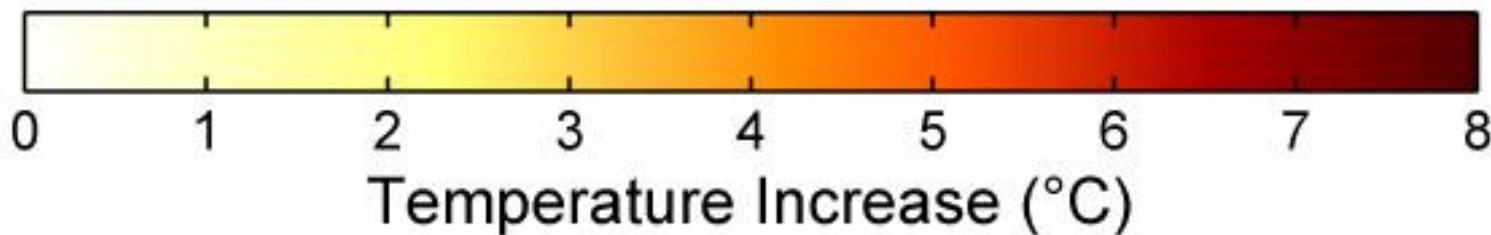
Prognoze temperature prema nekim od klimatskih modela uz pretpostavku SRES A2 emisijskog scenarija

Global Warming Predictions

2070-2100 Prediction
vs. 1960-1990
Average

Based on HadCM3

Raspodjela zatopljenja pri kraju 21 stoljeća prema HadCM3 klimatskom modelu ako se nastavi emisija CO₂ “posao kao i obično” za ekonomski rast i emisije stakleničkih plinova. Srednje zatopljenje prognozirano s ovim modelom je 3.0 °C.

Nekad i u bliskoj budućnosti ...

It affects:

- 1 Our fresh water,
- 2 Our Agriculture,
- 3 Our Forests,
- 4 Our Biodiversity,
- 5 Our Health,
- 6 Our Coastal and Marine Resources
- 7 and our Economy

Why we should be concerned?

Our islands may be Paradise now, but every year natural disasters caused by climate change increase. If urgent steps are not taken to decrease 'Global Warming' soon, we may lose our way of life.

